

Войтко С. В.

д.е. н., професор

Кулинич О. О.

магістрантка,

Національний технічний університет України «КПІ»

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІКТ-СФЕРИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЛЕЖНОГО РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ ІТ-ПОСЛУГ

Проаналізовано динаміку обсягів наданих послуг у сфері програмування та інформатизації, а також обсягу експорту комп'ютерних та інформаційних послуг України протягом 2012 – 2013 років. Визначено та охарактеризовано доцільність розвитку інфраструктури ІКТ для ефективного розвитку конкурентоспроможності України на міжнародному ринку ІТ-послуг.

Розглянуто та виявлено найбільш важливі та перспективні напрями діяльності ІТ-галузі, які доцільно підтримувати в першу чергу для розвитку інфраструктури ІКТ України. Розкрито переваги та проблеми, що існують в даних напрямках, та запропоновано ряд заходів щодо їх подолання. Виділено проблеми розвитку конкурентоспроможності ІКТ України та запропоновано шляхи підвищення її рівня за окремими сферами ІТ-галузі.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, ІТ-галузь, ІТ-аутсорсинг, конкурентоспроможність, інфраструктура.

Постановка проблеми. Науковою проблемою є проведення комплексного дослідження ІТ-галузі в Україні, оцінювання рівня потенціалу окремих її сфер і створення сприятливих умов для конкурентоспроможності економіки України на міжнародному ринку за рахунок розвитку інфраструктури ІКТ. Ступінь розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури є одним з основних

факторів, який визначає подальше економічне зростання країни. ІТ-галузь на сьогоднішній день є однією з важливих галузей економіки в реалізації експортного потенціалу України, яка створила понад 100 тис. нових робочих місць висококваліфікованих і високооплачуваних фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку економіки на основі інформаційно-комунікаційних технологій присвячено праці таких відомих вчених-економістів, як: Ю. М. Бажал, В. М. Геєць, С. О. Жабін, А. О. Маслов, Л. І. Федулова і А. А. Чухно; питанням застосування ІКТ в галузях економіки присвячені роботи таких вчених, як: Г. Я. Аніловська, О. О. Бакаєв, О. М. Волк, В. М. Гужва, Л. В. Дубчак, Л. І. Кайдан, В. К. Кошкін, М. С. Курков, Н. О. Шпак, М. С. Яценко.

Формулювання цілей статті. Метою роботи є виявлення та розкриття значення найбільш важливих сфер ІТ-галузі, надання пропозицій щодо їхнього стимулювання, як умови підвищення конкурентоспроможності України на міжнародному ринку ІТ-послуг. Теоретичну основу дослідження становить системний підхід до аналізу статистичної інформації щодо розвитку ринку інформаційних технологій. Методологічну основу становлять методи системного та порівняльного аналізу, використовуються статистичні дослідження та логічні узагальнення.

Виклад основного матеріалу. Представники ІТ-компаній та програмісти активно реагують на політичну ситуацію в Україні. На сьогоднішній день реалії показують, що саме вони можуть побудувати потужний приватний сектор, який може стати основою формування сильної та конкурентоспроможної економіки України.

Розглянемо дані Держстату України за 2013 рік. Обсяг реалізованих послуг у сфері комп'ютерного програмування та інших послуг у сфері інформатизації склав 11,4 млрд грн, - це на 17,5 % більше за минулий рік. Такий же показник становив 3,8 % від загального обсягу реалізованих послуг у 2012 році (рис. 1).

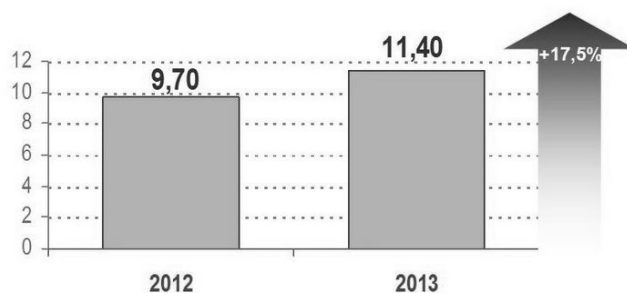

Рис. 1. Обсяг послуг у сфері комп'ютерного програмування та інших послуг у сфері інформатизації, млрд. грн. [1]

За період з січня по березень 2014 року обсяг реалізованих послуг у сфері комп'ютерного програмування та надання інших інформаційних послуг склав 3122,3 млн грн, тобто 4,3 % від загального обсягу реалізованих послуг, це, у свою чергу, на 33,7 % більше, ніж за аналогічний період 2013 року.

В умовах сучасності індустрія інформаційно-комунікаційних технологій зазнає брак підтримки з боку держави. Для прикладу можна зазначити, що ряд країн з Центральної та Східної Європи мають позитивний досвід у запровадженні податкової підтримки ІТ-галузі. Наприклад, відсоток на прибуток для працівників компаній національного Парку високих технологій у Республіці Білорусь складає 9 %, у Румунії такий же показник для робітників у сфері розробки програмного забезпечення рівний 0 %.

ІТ-галузь в Україні – п'ята за обсягами експорту галузь в країні. За даними Світового банку, зазначимо, що середньорічні темпи зростання в ІТ-галузі досягли 25 % за останні 10 років. Для підвищення даних показників необхідна належна підтримка з боку держави.

Українські підприємства за 2013 рік експортували комп'ютерних та інформаційних послуг на суму 1102,4 млн. дол., що на 39 % більше ніж за 2012 рік (рис. 2).

Рис. 2. Обсяг експорту комп'ютерних та інформаційних послуг [1]

У загальному обсязі українського експорту послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги склали 9,9 % (1447,0 млн дол.).

Проаналізувавши ІТ-галузь України та новий проект від Уряду України на підтримку розвитку інфраструктури ІКТ, та спираючись на досвід аналітиків Forbes, виділимо 6 найважливіших напрямів, які доцільно розвивати чи провести відповідні реформи в коротко - довгострокових перспективах [2].

1. ІТ-аутсорсинг. За Дж. Хейвудом, аутсорсинг – це переведення внутрішнього підрозділу або підрозділів підприємства та пов'язаних з ним всіх активів в організацію постачальника послуг, що пропонує надати певну послугу протягом певного часу за домовленою ціною [3]. Україна успішно конкурує на ринку ІТ-аутсорсингу з такими країнами, як Індія, КНР, РФ та країнами Східної Європи. За даними Інформаційно-аналітичного бюлетеня КМУ Україна посіла перше місце в категоріях за рівнем вартості ІТ-аутсорсингу та кількістю айтишників. Український уряд у квітні 2014 року заявив про запуск нового проекту, який має стати рушійною силою для розвитку ІТ-галузі в Україні. План передбачає створення 100 000 нових робочих місць в ІТ-сфері до 2020 року. Передбачається, що дохід від експорту ІТ-послуг (переважно в США і ЄС) складе понад 10 млрд дол. При цьому в розширення і модернізацію освітньої системи України планується інвестувати 1 млрд дол. План також передбачає дерегулювання і перегляд податкового законодавства для забезпечення конкурентоспроможності України на міжнародному ринку [4].

2. Науково-дослідні центри. Зарубіжні крупні компанії віддають перевагу відкриттю офісів в Україні, а саме створення науково-дослідних центрів (R&D-центри). Вже налічується понад 100 відкритих в Україні R&D-центрів міжнародних корпорацій. Модель роботи майже не відрізняється від ІТ-аутсорсингу за виключенням лише того, що українські спеціалісти працюють в окремих компаніях. Найбільший офіс в Україні розгорнула корейська компанія Samsung Electronics з кількістю працівників 1100 осіб. За нею слідують такі компанії, як NetCracker, Aricent, SysIQ, Wargaming, Siemens, Magento, Yandex, АВВУУ. Формування таких центрів та створення ІТ-кластерів (на прикладі Ізраїлю та Сінгапуру) доцільно створювати на засадах державно-приватного партнерства.

3. Електронна комерція. Обсяг ринку електронної комерції в Україні становить приблизно 2 млрд дол., а саме проникнення послуг становить незначну частку, а саме 1,8 %. Розвиток e-commerce не має належного зростання через відсутність та неприйняття електронних платіжних інструментів. Одним з важливих факторів регулювання електронної торгівлі є ухвалення відповідного закону про електронну комерцію.

4. Стартапи. За підсумками 2013 року, на щорічному форумі «iForum», що відбувся 24 квітня 2014 року, було оголошено рейтинги українських стартапів. Топ-7 українських проектів увійшли до рейтингу прогресивних, а саме: Petscube – пристрій з догляду за домашніми тваринами, iBlazr – фотоспалах для смартфонів, CheckiO – онлайн-сайт з іграми для програмістів, VOX – аудіоплеєр для Mac OS, Громадське ТБ, Pics.io – онлайн-фоторедактор, «Мультитест» – сервіс для добору інтернет-провайдера. За оцінками провідних аналітиків України, усі разом стартапи, що спеціалізуються на внутрішній ринок та на глобальний масштаб, формують важливий сектор ІТ-ринку, обсягом приблизно в 1 млрд дол.

5. ІТ в держсекторі. Зазначимо, що реструктуризація ІТ-інфраструктури органів влади потребує значних інвестицій, проте модернізація системи автоматизації починаючи від митного контролю та закінчуючи

впровадженням електронного уряду має перспективу на покращення ефективності роботи уряду. Суспільна вигода полягає в зменшенні часових затрат на отримання, відповідно, необхідної документації та забезпечення прозорості процесів багатьох процедур.

6. Телеком. Вітчизняні оператори зв'язку вже 10 років зазначають про відсутність в Україні повноцінного 3G/4G-зв'язку. Доцільно змінити неефективну регуляторну політику в сфері радіочастотного ресурсу. За проектом від Уряду, доцільно надати ліцензії на конкурсній основі всім зацікавленим операторам, в обмін на зобов'язання покрити 3G/4G-зв'язком більшу частину країни. Також спрощення процедури одержання ліцензій підвищило рівень ефективності телекомунікаційної інфраструктури.

Висновки. Аналіз ІТ-галузі України надав можливість виділити найбільш важливі напрями розвитку інфраструктури ІКТ: ІТ-аутсорсинг, науково-дослідні центри, електронна комерція, стартапи, ІТ в держсекторі, телеком. Таким чином, при створенні належних умов для залучення та впровадження вищезазначених у статті напрямів ІКТ, можливі: зростання рівня економічного ефекту; розвиток ІТ-галузі; соціально-економічний поштовх для виходу з кризи. Як висновок, зазначимо, що активізація інфраструктури ІКТ надасть можливість налагодити нові ринкові відносини, підвищити рівень конкурентоспроможності країни та зовнішньоекономічної діяльності. Подальших наукових досліджень потребує динамічний аналіз впливу кожного із шести виділених сфер ІТ-галузі на економіку України.

Список використаної літератури

1. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=151&language=uk>
2. Forbes Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forbes.ua/ua/business/1367929-yak-pidshovhnuti-rozvitok-it-galuzi-v-ukrayini>

3. Зозульов О. Аутсорсинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах глобалізації / О. Зозульов, О. Микало // Економіка України. – 2009. – № 8. – С. 16 – 24.
4. Українська правда життя [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://life.pravda.com.ua/technology/2014/04/3/161379/>
5. Інформаційно-аналітичний бюлетень КМУ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://info-kmu.com.ua/>

ВОЙТКО С. В., КУЛИНИЧ А. А. НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ИКТ-СФЕРЫ В ОБЕСПЕЧЕНИИ НАДЛЕЖАЩЕГО УРОВНЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ НА МЕЖДУНАРОДНОМ РЫНКЕ ИТ-УСЛУГ

Проанализирована динамика объемов предоставленных услуг в сфере программирования и информатизации, а также объема экспорта компьютерных и информационных услуг Украины в течение 2012 – 2013 лет. Определены и охарактеризованы целесообразность развития инфраструктуры ИКТ для эффективного развития конкурентоспособности Украины на международном рынке ИТ-услуг. Рассмотрены и выявлены наиболее важные и перспективные направления деятельности ИТ-отрасли, которые целесообразно поддерживать в первую очередь для развития инфраструктуры ИКТ Украины. Раскрыты преимущества и проблемы, существующие в данных направлениях, и предложен ряд мер по их преодолению. Выделены проблемы развития конкурентоспособности ИКТ Украины и предложены пути повышения ее уровня в отдельных областях ИТ-отрасли.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, ИТ-отрасль, ИТ-аутсорсинг, конкурентоспособность, инфраструктура.

VOITKO S. V., KULINICH O. O. AREAS OF ICT SPHERE IN ENSURING PROPER LEVEL OF COMPETITIVENESS IN THE INTERNATIONAL MARKET OF IT SERVICES

Analysis of the dynamic ranges of the rendered services in the field of

programming and information, and the volume of exports of computer and information services in Ukraine during 2012 - 2013 years. Identified and characterized appropriateness of infrastructure of ICT for the efficient development of Ukraine's competitiveness on the international market of IT services. Considered and identified the most important and promising areas of IT industry, which should be maintained in the first place for the development of infrastructure of ICT in Ukraine. Reveals the benefits and problems that exist in these areas, and suggested measures to overcome them. Highlight problems of competitiveness of ICT of Ukraine and the ways of increasing its level in some areas of the IT industry.

Keywords: information and communication technology, IT industry, IT Outsourcing, competitiveness, infrastructure.